

Правління Національного банку України
ПОСТАНОВА

25 квітня 2023 року

Київ

№ 56

**Про затвердження Правил здійснення оцінки стійкості
банків і банківської системи України в 2023 році**

Відповідно до статей 6, 7, 15, 55, 56 Закону України “Про Національний банк України”, статей 66, 67 Закону України “Про банки і банківську діяльність”, Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 “Про введення воєнного стану в Україні”, затвердженого Законом України від 24 лютого 2022 року № 2102-ІХ «Про затвердження Указу Президента України “Про введення воєнного стану в Україні”», враховуючи вимоги Положення про здійснення оцінки стійкості банків і банківської системи України, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 22 грудня 2017 року № 141 (зі змінами), з метою проведення в 2023 році в період дії воєнного стану в Україні оцінки стійкості банків і банківської системи України Правління Національного банку України **постановляє**:

1. Затвердити Правила здійснення оцінки стійкості банків і банківської системи України в 2023 році (далі – Правила), що додаються.
2. Здійснити в 2023 році оцінку стійкості банків і банківської системи України згідно з Правилами.
3. Здійснити оцінку стійкості банків, зазначених у додатку до цієї постанови, із застосуванням трьох етапів оцінки стійкості станом на 01 квітня 2023 року.
4. Банкам подати до Національного банку України реєстр активів, складений згідно з розділом II Правил, до 05 травня 2023 року.

5. Департаменту методології регулювання діяльності банків (Наталія Іваненко) після офіційного опублікування довести інформацію про прийняття цієї постанови до відома банків, зазначених у додатку до цієї постанови.

6. Постанова набирає чинності з дня, наступного за днем її офіційного опублікування, і діє до 31 березня 2026 року.

Голова

Андрій ПИШНИЙ

Інд. 22

Додаток
до постанови Правління
Національного банку України
25 квітня 2023 року № 56

Перелік банків України,
щодо яких оцінка стійкості у 2023 році
здійснюватиметься із застосуванням трьох етапів

№ з/п	Найменування банку
1	2
1	АТ КБ “ПриватБанк”
2	АТ “Ощадбанк”
3	АТ “Райффайзен Банк”
4	АТ “СЕНС БАНК”
5	АТ “УНІВЕРСАЛ БАНК”
6	АТ “ПУМБ”
7	АТ “Укрексімбанк”
8	АБ “УКРГАЗБАНК”
9	АТ “ОТП БАНК”
10	АТ “УКРСИББАНК”
11	АТ “КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК”
12	АТ “КРЕДОБАНК”
13	АТ “А-БАНК”
14	АТ “ТАСКОМБАНК”
15	АТ “ПроКредит Банк”
16	Акціонерний банк “Південний”
17	АТ “БАНК КРЕДИТ ДНІПРО”
18	ПАТ “БАНК ВОСТОК”
19	ПАТ “МТБ БАНК”
20	АТ “ПРАВЕКС БАНК”

ЗАТВЕРДЖЕНО

Постанова Правління
Національного банку України
25 квітня 2023 року № 56

Правила здійснення оцінки стійкості
банків і банківської системи України в 2023 році

I. Загальні положення

1. Ці Правила розроблені відповідно до Законів України “Про Національний банк України”, “Про банки і банківську діяльність”, інших законодавчих актів України та нормативно-правових актів Національного банку України (далі – Національний банк) з питань нагляду та регулювання діяльності банків.

2. Ці Правила ґрунтуються на Положенні про здійснення оцінки стійкості банків і банківської системи України, затвердженому постановою Правління Національного банку України від 22 грудня 2017 року № 141 (зі змінами) (далі – Положення № 141), та встановлюють особливості здійснення Національним банком у період дії воєнного стану в Україні оцінки стійкості банків і банківської системи України у 2023 році.

Ці Правила визначають порядок здійснення Національним банком оцінки якості активних банківських операцій (далі – активи), прийнятності забезпечення за кредитними операціями, перевірки оцінки вартості майна, визначення достатності (адекватності) регулятивного капіталу, достатності основного капіталу (далі – достатність капіталу), необхідних рівнів нормативів достатності капіталу з метою сприяння фінансовій стабільності, включаючи стабільність банківської системи України, шляхом оцінки стійкості банків і банківської системи України до несприятливих змін у макроекономічному середовищі в період дії воєнного стану в Україні.

3. Терміни та скорочення в цих Правилах вживаються в такому значенні:

1) верифікація звіту суб’єкта оціночної діяльності/внутрішньобанківського документа про оцінку майна – проведення Національним банком аналізу звіту суб’єкта оціночної діяльності/внутрішньобанківського документа про оцінку майна на підставі судження щодо забезпечення об’єктивної, якісної (достовірної) та професійної оцінки вартості майна, яке ґрунтується на вимогах законодавства України щодо оцінки майна, включаючи вимоги Національного стандарту № 1 “Загальні засади оцінки майна і майнових прав”, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 10 вересня 2003 року № 1440 (зі змінами) (далі – законодавство України щодо оцінки майна);

2) власник звіту суб'єкта оціночної діяльності – банк або юридична/фізична особа-заставадавець, на замовлення якого або якої суб'єктом оціночної діяльності здійснено оцінку вартості майна та складено звіт про оцінку майна відповідно до законодавства України щодо оцінки майна;

3) внутрішньобанківський документ про оцінку майна – внутрішньобанківський документ про оцінку ринкової (справедливої) вартості майна, складений оцінювачем майна – працівником банку;

4) звіт суб'єкта оціночної діяльності – звіт суб'єкта оціночної діяльності про оцінку майна/звіт суб'єкта оціночної діяльності з експертної грошової оцінки земельної ділянки;

5) звітна дата – 01 квітня 2023 року;

6) Інструкція № 368 – Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні, затверджена постановою Правління Національного банку України від 28 серпня 2001 року № 368, зареєстрована в Міністерстві юстиції України 26 вересня 2001 року за № 841/6032 (зі змінами);

7) Інструкція № 373 – Інструкція про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України, затверджена постановою Правління Національного банку України від 24 жовтня 2011 року № 373, зареєстрована в Міністерстві юстиції України 10 листопада 2011 року за № 1288/20026 (зі змінами);

8) майно – нерухоме та рухоме майно, отримане банком у заставу;

9) необхідні рівні нормативів достатності капіталу – необхідні рівні нормативу Н2 та необхідні рівні нормативу Н3, визначені Національним банком за результатами оцінки стійкості;

10) норматив Н2 – норматив достатності (адекватності) регулятивного капіталу (Н2), установлений Інструкцією № 368;

11) норматив Н3 – норматив достатності основного капіталу (Н3), установлений Інструкцією № 368;

12) нормативи достатності капіталу – норматив достатності (адекватності) регулятивного капіталу (Н2) та норматив достатності основного капіталу (Н3), установлені Інструкцією № 368;

13) Положення № 276 – Положення про організацію та проведення інспекційних перевірок, затверджене постановою Правління Національного банку України від 17 липня 2001 року № 276, зареєстроване в Міністерстві юстиції України 15 серпня 2001 року за № 703/5894 (у редакції постанови Правління Національного банку України від 28 грудня 2017 року № 145) (зі змінами);

14) Положення № 351 – Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями, затверджене постановою Правління Національного банку України від 30 червня 2016 року № 351 (зі змінами);

15) Правила № 23 – Правила роботи банків у зв'язку з введенням в Україні воєнного стану, затверджені постановою Правління Національного банку України від 25 лютого 2022 року № 23 (зі змінами);

16) прогнозний період – трирічний період від звітної дати;

17) СОД – суб'єкт оціночної діяльності;

18) стрес-тестування банку – метод кількісної оцінки ймовірних змін якості балансових та позабалансових позицій банку внаслідок гіпотетичних, але ймовірних змін у визначених факторах (макроекономічних показниках) зовнішнього середовища;

19) ФДМУ – Фонд державного майна України.

Інші терміни, які вживаються в цих Правилах, використовуються в значеннях, визначених законами України, Положенням № 141, нормативно-правовими актами Національного банку з питань регулювання діяльності банків.

II. Порядок складення банком реєстру активів

4. Банк складає та подає до Національного банку реєстр активів, який охоплює кредити, надані юридичним особам (далі – ЮО) та фізичним особам (далі – ФО), а також усі інші активні операції (балансові та позабалансові) щодо таких суб'єктів (далі – активи).

5. Банк складає реєстр активів станом на звітну дату в розрізі видів боржників/контрагентів – ЮО та ФО, який містить відповідні поля інформації щодо:

1) ідентифікації боржників/контрагентів, включаючи таку інформацію: пов'язані/не пов'язані з банком особи;

належність боржника/контрагента до групи ЮО під спільним контролем/групи пов'язаних контрагентів;

2) кредитів, наданих ЮО, що були реструктуризовані з дотриманням умов, зазначених у підпункті 3 пункту 2 Правил № 23, за період з 25 лютого 2022 року до 31 березня 2023 року;

3) інших активів ЮО та ФО (балансових та позабалансових) за винятком тих, до яких застосовується коефіцієнт кредитної конверсії (CCF) або коефіцієнт імовірності дефолту (PD), що дорівнюють нулю відповідно до вимог Положення № 351;

4) методу оцінки кредитного ризику (на індивідуальній основі/груповій основі/за спрощеним підходом);

5) майна, отриманого в заставу/забезпечення на підставі права довірчої власності/активу, переданого банком у фінансовий лізинг (оренду), що враховується банком під час розрахунку кредитного ризику відповідно до Положення № 351;

6) судження банку згідно з пунктом 2³ Правил № 23 щодо відповідності стану майна, отриманого в заставу/забезпечення на підставі права довірчої власності/активу, переданого банком у фінансовий лізинг (оренду), що враховується як застава, критеріям та принципам прийнятності забезпечення, визначеним Положенням № 351, сформоване на підставі всієї наявної інформації, включаючи публічну та/або отриману від боржника/заставадавця інформацію щодо майна, яке розташоване на територіях, що зазнали/зазнають наслідків військової агресії.

До територій, що зазнали/зазнають наслідків військової агресії, належать території можливих бойових дій, щодо яких не зазначена дата припинення можливості бойових дій, території активних бойових дій, щодо яких не зазначена дата завершення бойових дій, тимчасово окуповані російською федерацією території України, щодо яких не зазначена дата завершення тимчасової окупації, визначені в Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, затвердженому наказом Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України від 22 грудня 2022 року № 309, зареєстрованому в Міністерстві юстиції України 23 грудня 2022 року за № 1668/39004 (зі змінами).

6. Банк на підставі реєстру активів формує та систематизує кредити, що надані ЮО та ФО, розподіляючи їх на сегменти за такими характеристиками і в такому порядку:

1) тип боржника: ЮО, ФО;

2) клас боржника:

для боржників – ЮО групування здійснюється за класами: від 1 до 4 класу, від 5 до 9 класу та 10 клас (для кредитів під інвестиційний проект та за спеціалізованими кредитами групування здійснюється за класами: 1 клас, від 2 до 4 класу, 5 клас);

для боржників – ФО групування здійснюється за класами: 1 клас, від 2 до 4 класу, 5 клас;

3) вид валюти для боржників ЮО: національна, іноземна;

4) переважний вид застави за кредитами, що надані ФО, заставою за якими є:

нерухоме майно та/або транспортні засоби;

інші види застави або застави немає.

Банк у межах кожного сегмента систематизує боржників у порядку зменшення суми боргу.

7. Банк здійснює перевірку достовірності (відповідності) та повноти інформації, що міститься в реєстрі активів. Така перевірка включає:

1) вивіряння даних на відповідність (тобто вивіряння банківських автоматизованих перевірок, що підтверджують відповідність інформації в реєстрі кредитів первинним джерелам інформації);

2) специфічні перевірки полів (виявлення помилок, пропущених та/або невідповідних значень, форматів, повторюваних значень);

3) перехресні перевірки полів (перевірка на невідповідність між полями, кредит прострочений понад 90 днів, але не позначений у полі “непрацюючий актив”);

4) перехресні перевірки на адекватність часовим обмеженням (кредит, виданий у липні 2022 року, не може бути прострочений понад 90 днів у серпні 2022 року);

5) перевірку даних на відповідність даним статистичної звітності (співставлення загальних обсягів кредитної заборгованості, її складових та кредитного ризику, наданих у реєстрі активів, з відповідними даними показників файлів статистичної звітності на звітну дату).

8. Реєстр активів має бути підписаний керівником банку з використанням кваліфікованого електронного підпису, який має таку саму юридичну силу, як і власноручний підпис відповідно до Закону України “Про електронні довірчі послуги”, і поданий банком в електронному вигляді із супровідним листом на адресу Департаменту інспектування Національного банку засобами АРМ-НБУ-інформаційний (Задача Т) учаснику інформаційної мережі Національного банку ЗНС. Підписаний файл повинен мати розширення “p7s” та в перших трьох позиціях назви файла містити НКВ банку.

III. Етапи оцінки стійкості банку

9. Національний банк розпорядчим актом установлює процедуру проведення оцінки стійкості банків і банківської системи України в 2023 році (далі – Технічне завдання) та доводить зміст цього рішення до відома банків.

10. Оцінка стійкості банку складається з трьох етапів:

1) перший етап включає:

оцінку якості активів та прийнятності забезпечення за кредитними операціями;

перевірку оцінки вартості майна (здійснення заходу/заходів, зазначених у підпунктах 1–4 пункту 14 розділу III цих Правил);

розрахунок розміру регулятивного капіталу, основного капіталу, значень нормативів достатності капіталу (з урахуванням оцінки якості активів та прийнятності забезпечення за кредитними операціями, без урахування результатів перевірки оцінки вартості майна).

Національний банк здійснює оцінку якості активів та прийнятності забезпечення за кредитними операціями згідно з вимогами Положення № 351 з урахуванням Правил № 23 і Технічного завдання;

2) другий етап включає:

екстраполяцію результатів оцінки якості кредитів та прийнятності забезпечення за кредитними операціями на інші кредитні операції банку (за потреби) (без урахування наявних результатів перевірки оцінки вартості майна) у порядку, визначеному в Технічному завданні (далі – екстраполяція);

перевірку оцінки вартості майна (здійснення заходу/заходів, зазначених у підпунктах 1–4 пункту 14 розділу III цих Правил, які не були здійснені під час першого етапу);

розрахунок розміру регулятивного капіталу, основного капіталу, значень нормативів достатності капіталу (з урахуванням екстраполяції та наявних результатів перевірки оцінки вартості майна);

3) третій етап включає:

здійснення стрес-тестування за базовим макроекономічним сценарієм; перевірку оцінки вартості майна (здійснення заходу, зазначеного в підпункті 4 пункту 14 розділу III цих Правил);

розрахунок розміру регулятивного капіталу, основного капіталу, значень нормативів достатності капіталу (з урахуванням екстраполяції, наявних результатів перевірки оцінки вартості майна, стрес-тестування);

визначення згідно з Технічним завданням необхідних рівнів нормативів достатності капіталу банку.

11. Національний банк здійснює перший, другий та третій етапи оцінки стійкості.

Перший етап оцінки стійкості банків здійснюється шляхом проведення позапланової інспекційної перевірки згідно з Положенням № 276 з урахуванням особливостей, визначених цими Правилами та Технічним завданням.

Національний банк повідомляє банк про проведення позапланової інспекційної перевірки не пізніше ніж за п'ять днів до її початку. Національний банк одночасно з повідомленням надсилає банку запит на отримання документів, інформації із зазначенням термінів, форми, структури та вигляду їх надання (паперова, електронна форми, копії/скановані копії, витяги з них).

За результатами першого етапу оцінки стійкості складається звіт про інспекційну перевірку банку за форматом, установленим Технічним завданням (далі – Звіт про результати першого етапу оцінки стійкості банку).

12. Національний банк під час третього етапу оцінки стійкості банку:

1) проводить стрес-тестування банку за базовим макроекономічним сценарієм згідно з Технічним завданням. Стрес-тестування банку здійснюється на підставі даних бухгалтерського обліку, фінансової (за наявності) та статистичної звітності банку та інших даних банку з урахуванням коригувань, здійснених за результатами першого та другого етапів оцінки стійкості банку, базового макроекономічного сценарію Національного банку з використанням розробленої Національним банком моделі;

2) визначає прогностні показники фінансової звітності банку [Звіту про фінансовий стан (Баланс) та Звіту про прибутки і збитки та інший сукупний дохід (Звіт про фінансові результати)] протягом прогностного періоду за базовим макроекономічним сценарієм, ґрунтуючись на припущенні про статичний баланс банку;

3) визначає прогностний рівень кредитного ризику за активними банківськими операціями та прогнозу величину непокритого кредитного ризику;

4) здійснює розрахунок розміру регулятивного капіталу, основного капіталу, значень нормативів Н2 та Н3 протягом прогнозного періоду за базовим макроекономічним сценарієм з урахуванням результатів першого та другого етапів оцінки стійкості банку, наявних результатів перевірки оцінки вартості майна, прогнозу показників фінансової звітності банку, визначених на кінець кожного року прогнозного періоду за результатами стрес-тестування;

5) визначає необхідні рівні нормативів Н2 та Н3 на звітну дату згідно з Технічним завданням.

13. Національний банк під час першого, другого та третього етапів здійснює розрахунок розміру регулятивного капіталу, основного капіталу, значень нормативів Н2 і Н3 відповідно до вимог Інструкції № 368, інших актів Національного банку, що визначають методика розрахунку економічних нормативів регулювання діяльності банків, з урахуванням коригувань фінансової звітності за звітний місяць, здійснених згідно з вимогами Інструкції № 373, та особливостей, визначених у пункті 10 розділу III цих Правил.

14. Національний банк здійснює перевірку оцінки вартості майна із застосуванням таких заходів у такій послідовності:

1) отримання документів та інформації від банку для здійснення перевірки оцінки вартості майна;

2) верифікація звіту СОД/внутрішньобанківського документа про оцінку майна;

3) направлення звіту СОД (крім звіту з експертної грошової оцінки земельної ділянки) на рецензування до ФДМУ у випадках, визначених у пункті 20 розділу III цих Правил;

4) урахування результату рецензування ФДМУ звіту СОД (крім звіту з експертної грошової оцінки земельної ділянки).

Урахування результату рецензування ФДМУ звіту СОД (крім звіту з експертної грошової оцінки земельної ділянки) під час здійснення оцінки стійкості банку, складання банком програми капіталізації/реструктуризації, розгляду Національним банком програми капіталізації/реструктуризації банків, контролю за її виконанням здійснюється залежно від того, коли такий результат надійшов до Національного банку/банку.

15. Національний банк здійснює перевірку оцінки вартості майна, наданого в забезпечення за кредитами, наданими боржникам – ЮО, у випадках, визначених у Технічному завданні.

16. Банк надає для здійснення перевірки оцінки вартості майна такі документи та інформацію:

1) у разі здійснення оцінки майна суб'єктом оціночної діяльності:

звіт СОД з усіма додатками;

дозвіл (згода) власника звіту СОД (крім звіту з експертної грошової оцінки земельної ділянки) на передавання звіту СОД на рецензування до ФДМУ (за форматами, установленими в Технічному завданні);

2) у разі здійснення оцінки майна оцінювачем майна – працівником банку – внутрішньобанківський документ про оцінку майна, інші документи щодо оцінки майна, складені відповідно до вимог законодавства України щодо оцінки майна, та інші документи/інформація, що підтверджують ринкову (справедливу) вартість застави, включаючи:

опис об'єкта оцінки, який дає змогу його ідентифікувати (включаючи фотоматеріали, за наявності);

виклад змісту застосованих методичних підходів, методів та оціночних процедур, а також відповідних розрахунків (включаючи електронні таблиці, що містять розрахунки, за наявності), за допомогою яких підготовлено висновок про вартість майна;

копії (скановані копії) кваліфікаційних свідоцтв, дані про підвищення кваліфікації оцінювача майна – працівника банку.

Документи та інформація, що подаються банком для перевірки оцінки вартості майна, мають відповідати даним бухгалтерського обліку станом на звітну дату.

17. Національний банк за результатами верифікації звіту СОД/внутрішньобанківського документа про оцінку майна робить висновок:

1) позитивний – якщо не виявлено недоліків або виявлені недоліки не вплинули на достовірність оцінки вартості майна (розбіжність між визначеною вартістю і середньою ринковою вартістю на дату складання звіту СОД/внутрішньобанківського документа про оцінку майна не перевищує 10%);

2) негативний – якщо виявлені недоліки суттєво вплинули на достовірність оцінки вартості майна (визначена вартість перевищує середню ринкову вартість на дату складання звіту СОД/внутрішньобанківського документа про оцінку майна на 10% і більше).

18. Національний банк у разі негативного висновку за результатами верифікації звіту СОД/внутрішньобанківського документа про оцінку майна повідомляє про це банк.

19. Банк у разі отримання від Національного банку інформації про негативний висновок за результатами верифікації звіту СОД/внутрішньобанківського документа про оцінку майна під час здійснення позапланової інспекційної перевірки та протягом 10 календарних днів після її закінчення має право здійснити оцінку вартості майна станом на звітну дату та надати Національному банку на верифікацію звіт СОД/внутрішньобанківський документ про оцінку майна, складений станом на звітну дату, разом з інформацією та документами, зазначеними в пункті 16 розділу III цих Правил, та про відображення такої оцінки в бухгалтерському обліку.

Таким правом банк може скористатися одноразово.

Національний банк у разі негативного висновку за результатами верифікації звіту СОД/внутрішньобанківського документа про оцінку майна, складеного станом на звітну дату, повідомляє про це банк.

20. Національний банк направляє на рецензування до ФДМУ звіт СОД (крім звіту про експертну грошову оцінку земельних ділянок):

1) за результатами верифікації якого Національний банк повідомив банк про негативний висновок і банк не скористався правом, передбаченим у пункті 19 розділу III цих Правил;

2) складений станом на звітну дату, наданий банком Національному банку на верифікацію згідно з пунктом 19 розділу III цих Правил, за результатами якої Національний банк зробив негативний висновок.

Національний банк направляє звіт СОД на рецензування до ФДМУ за наявності письмового дозволу (згоди) власника звіту СОД на рецензування ФДМУ.

21. Національний банк повідомляє банк про результати рецензування ФДМУ звіту СОД (крім звіту про експертну грошову оцінку земельних ділянок).

22. Національний банк за результатами перевірки оцінки вартості майна не враховує вартість майна під час розрахунку кредитного ризику, непокритого кредитного ризику, розміру регулятивного капіталу, основного капіталу, значень нормативів Н2 і Н3 у разі настання однієї або кількох із нижчезазначених умов:

1) банк не надав/надав у недостатньому обсязі документи/інформацію для здійснення верифікації звіту СОД/внутрішньобанківського документа про оцінку майна;

2) за результатами верифікації звіту СОД/внутрішньобанківського документа про оцінку майна зроблено негативний висновок;

3) за результатами рецензування ФДМУ встановлено, що звіт СОД (крім звіту про експертну грошову оцінку земельних ділянок):

не повною мірою відповідає вимогам нормативно-правових актів з оцінки майна і має значні недоліки, що вплинули на достовірність оцінки, але може використовуватися з метою, визначеною у звіті СОД, після виправлення зазначених недоліків;

не відповідає вимогам нормативно-правових актів з оцінки майна, є неякісним та/або непрофесійним і не може бути використаний.

23. Національний банк враховує результати рецензування ФДМУ звіту СОД (крім звіту про експертну грошову оцінку земельних ділянок), якщо звіт повністю відповідає вимогам нормативно-правових актів з оцінки майна або звіт у цілому відповідає вимогам нормативно-правових актів з оцінки майна, але має незначні недоліки, що не вплинули на достовірність оцінки.

Такі результати враховуються залежно від строку їх надходження до Національного банку/направлення банку повідомлення:

1) Національним банком – під час другого/третього етапу оцінки стійкості або під час здійснення контролю за виконання банком програми капіталізації/реструктуризації;

2) банком – під час складання або виконання програми капіталізації/реструктуризації.

24. Національний банк залежно від зміни тенденцій показників і ризиків діяльності банківської системи України, а також макроекономічних показників має право переглядати Технічне завдання, актуалізувати модель стрес-тестування, граничні значення нормативів Н2 та Н3, макроекономічний сценарій та порядок його використання Національним банком під час проведення стрес-тестування банків і доводить прийняте рішення за результатами перегляду Технічного завдання до відома банків.

IV. Результати оцінки стійкості банку

25. Національний банк за результатами оцінки стійкості банку визначає необхідні рівні нормативів достатності капіталу банку.

26. Національний банк визначає необхідні рівні нормативів достатності капіталу банку на підставі даних Звіту про результати першого етапу оцінки стійкості банку з урахуванням:

1) екстраполяції (у разі здійснення);

- 2) наявних результатів перевірки оцінки вартості майна;
- 3) результатів стрес-тестування за базовим макроекономічним сценарієм.

27. Результати оцінки стійкості банку оформляються у вигляді пояснювальної записки, вимоги до якої визначаються в Технічному завданні.

28. Результати, зазначені у Звіті про результати першого етапу оцінки стійкості банку/пояснювальній записці, не змінюють даних фінансової звітності банку станом на звітну дату.

Банк відображає коригування, зазначені у Звіті про результати першого етапу оцінки стійкості банку, у проміжній фінансовій (за наявності) та статистичній звітності не пізніше ніж на перше число місяця, наступного за місяцем, у якому отримано Звіт про результати першого етапу оцінки стійкості банку, та протягом наступного місяця проводить перегляд оцінки розміру кредитного ризику за всіма кредитами згідно з вимогами Положення № 351 з урахуванням Правил № 23 і відображає результати такого перегляду в статистичній звітності.

Банк з урахуванням результатів оцінки якості активів та прийнятності забезпечення за кредитними операціями переглядає та за потреби доопрацьовує внутрішньобанківські положення, включаючи методики та процедури, вимоги щодо розроблення яких установлені Положенням № 351, протягом трьох місяців після закінчення позапланової інспекційної перевірки.

29. Національний банк для забезпечення дотримання банком необхідних рівнів нормативів достатності капіталу, визначених за результатами оцінки стійкості банку, до 01 січня 2024 року надсилає вимогу про складання банком програми капіталізації/реструктуризації щодо:

- 1) досягнення необхідного рівня капіталу, визначеного Національним банком, – якщо значення нормативів Н2 та Н3, розраховані за результатами першого етапу, були меншими, ніж нормативні значення, установлені Інструкцією № 368, та/або якщо значення нормативів Н2 та Н3, розраховані за результатами трьох етапів, були меншими, ніж граничні значення, установлені в Технічному завданні;

- 2) підтримання необхідного рівня капіталу, визначеного Національним банком, – якщо значення нормативів Н2 та Н3, розраховані за результатами першого етапу, знизилися, але не були меншими, ніж нормативні значення, та/або якщо значення нормативів Н2 та Н3, розраховані за результатами трьох етапів, знизилися, але не були меншими, ніж граничні значення, установлені в Технічному завданні.

30. Необхідні рівні нормативів достатності капіталу банків, яким Національний банк за результатами оцінки стійкості не надіслав вимоги про складання програми капіталізації/реструктуризації, зазначеної в пункті 29 розділу IV цих Правил, вважаються такими, що відповідають нормативним значенням, установленим Національним банком.

31. Банк, що отримав вимогу Національного банку про складання програми капіталізації/реструктуризації, зазначену в пункті 29 розділу IV цих Правил, протягом 60 календарних днів із дня отримання такої вимоги подає до Національного банку програму капіталізації/реструктуризації, складену згідно з вимогами до складання банком програми капіталізації/реструктуризації, установленими в додатку до цих Правил.

Банки, які здійснюють свою діяльність згідно з планами фінансового оздоровлення/планами заходів, письмовими угодами, укладеними з Національним банком, що передбачають заходи стосовно капіталізації, подають програму капіталізації/реструктуризації в строк та згідно з вимогами, установленими в пункті 31 розділу IV цих Правил, та за потреби оновлюють діючі плани/угоди.

32. Національний банк протягом 45 календарних днів із дня отримання програми капіталізації/реструктуризації банку розглядає та за умови відповідності вимогам, установленим у додатку до цих Правил, погоджує її.

Національний банк у разі невідповідності поданої банком програми капіталізації/реструктуризації встановленим вимогам має право вимагати від банку її доопрацювання з урахуванням наданих Національним банком обґрунтованих зауважень.

Національний банк протягом 30 календарних днів із дня отримання доопрацьованої програми капіталізації/реструктуризації банку розглядає та за умови відповідності вимогам, установленим у додатку до цих Правил, погоджує її.

33. Банк ураховує зауваження Національного банку та подає доопрацьовану програму капіталізації/реструктуризації протягом 14 календарних днів із дня отримання таких зауважень.

34. Банк, щодо якого Національний банк за результатами оцінки стійкості визначив необхідні рівні нормативів достатності капіталу, забезпечує їх дотримання шляхом виконання програми капіталізації/реструктуризації у строки, зазначені в пункті 35 розділу IV цих Правил.

35. Банки, щодо яких Національний банк за результатами оцінки стійкості визначив необхідні рівні нормативів достатності капіталу, забезпечують їх

дотримання згідно з розробленою програмою капіталізації/реструктуризації за таким графіком:

1) до 31 липня 2024 року – значень розміру регулятивного капіталу та основного капіталу не менших ніж нуль, якщо за результатами першого етапу оцінки стійкості банк не мав позитивного значення розміру регулятивного/основного капіталу;

2) до 30 вересня 2024 року – у розмірі, що дорівнює необхідному рівню нормативів достатності капіталу, визначеному з урахуванням граничних значень цих нормативів, що дорівнюють 0%;

3) до 31 березня 2026 року – у розмірі, що дорівнює необхідному рівню нормативів достатності капіталу, визначеному з урахуванням граничних значень цих нормативів, що дорівнюють нормативним значенням нормативів достатності капіталу.

36. Комітет з питань нагляду та регулювання діяльності банків, оверсайту платіжної інфраструктури (далі – Комітет з питань нагляду):

1) розглядає результати оцінки стійкості банку;

2) подає Правлінню Національного банку пропозиції щодо затвердження результатів оцінки стійкості банку;

3) протягом 30 календарних днів із дня отримання програми капіталізації/реструктуризації банку розглядає її та:

подає Правлінню Національного банку пропозицію про погодження програми капіталізації/реструктуризації банку в разі її відповідності вимогам, установленим у додатку до цих Правил;

приймає рішення про невідповідність поданої банком програми капіталізації/реструктуризації вимогам, установленим у додатку до цих Правил, та про надання банку обґрунтованих зауважень;

4) протягом 14 календарних днів із дня отримання доопрацьованої програми капіталізації/реструктуризації банку розглядає її та:

подає Правлінню Національного банку пропозицію про погодження доопрацьованої програми капіталізації/реструктуризації банку в разі її відповідності вимогам, установленим у додатку до цих Правил;

подає Правлінню Національного банку пропозицію про невідповідність доопрацьованої банком програми капіталізації/реструктуризації вимогам, установленим у додатку до цих Правил, та про застосування до банку адекватного заходу впливу.

37. Правління Національного банку за пропозицією Комітету з питань нагляду:

1) затверджує результати оцінки стійкості банку;

2) погоджує програму капіталізації/реструктуризації банку або доопрацьовану програму капіталізації/реструктуризації банку в разі її відповідності вимогам, установленим у додатку до цих Правил;

3) приймає рішення про невідповідність доопрацьованої банком програми капіталізації/реструктуризації вимогам, установленим у додатку до цих Правил.

38. Банки, щодо яких за результатами стрес-тестування дотримання нормативів Н2 та Н3 забезпечується також за рахунок прибутку поточного року та/або прогнозних періодів, дотримуються таких обмежень щодо розподілу капіталу:

1) не здійснюють виплати дивідендів акціонерам, крім виплати дивідендів за привілейованими акціями;

2) не здійснюють розподілу капіталу в будь-якій формі, крім спрямування прибутку на збільшення статутного капіталу, формування резервного фонду, покриття збитків минулих років.

39. Національний банк має право прийняти рішення про застосування до банку заходів впливу в разі невиконання банком вимог цих Правил, включаючи:

1) не виправлення банком у встановлені в пункті 28 розділу IV цих Правил строки недоліків, виявлених Національним банком за результатами оцінки якості активів та прийнятності забезпечення за кредитними операціями під час першого етапу;

2) неподання банком програми капіталізації/реструктуризації та/або доопрацьованої програми капіталізації/реструктуризації у строки, установлені в пунктах 31, 33 розділу IV цих Правил;

3) подання банком доопрацьованої програми капіталізації/реструктуризації, що не відповідає вимогам, установленим у додатку до цих Правил;

4) недосягнення банком планових показників за розмірами та у строки, що визначені програмою капіталізації/реструктуризації, погодженою Національним

банком [значень розміру регулятивного/основного капіталу (якщо за результатами першого етапу оцінки стійкості банк не мав позитивного значення розміру капіталу); необхідних рівнів нормативів достатності капіталу, визначених за результатами оцінки стійкості];

5) порушення банком вимог Положення № 351 та Правил № 23.

V. Опублікування результатів оцінки стійкості банків і банківської системи України

40. Національний банк надсилає банку результати оцінки стійкості не пізніше строків, установлених у пункті 29 розділу IV цих Правил.

41. Національний банк опубліковує результати оцінки стійкості банків і банківської системи України у 2023 році до 31 березня 2024 року.

Додаток
до Правил здійснення оцінки
стійкості банків і банківської
системи України в 2023 році
(пункт 31 розділу IV)

Вимоги до складання банком програми капіталізації/реструктуризації

I. Загальні положення

1. Банк, що отримав вимогу Національного банку, зазначену в пункті 29 розділу IV Правил здійснення оцінки стійкості банків і банківської системи України в 2023 році (далі – Правила), складає програму капіталізації/реструктуризації, яка забезпечує дотримання банком у встановлені в пункті 35 розділу IV Правил строки значень розміру регулятивного/основного капіталу, необхідних рівнів нормативів Н2 та Н3 (далі – необхідні рівні нормативів достатності капіталу), визначених за результатами оцінки стійкості банку.

2. Банк забезпечує складання програми капіталізації/реструктуризації з дотриманням таких принципів:

1) переваги сутності визначених банком заходів над їх формою, економічної доцільності та ефективності таких заходів;

2) обґрунтованості визначених банком заходів та реалістичності їх виконання, що передбачає формування судження банку щодо:

реалістичності виконання заходів у встановлені строки та отримання економічного ефекту від їх реалізації в обсязі, визначеному програмою капіталізації/реструктуризації, з урахуванням поточного стану економіки та ринкових умов;

спроможності банку та кожного власника істотної участі забезпечити підтримку розміру регулятивного/основного капіталу, необхідного для дотримання нормативів Н2 та Н3 на рівні, передбаченому програмою капіталізації/реструктуризації, з урахуванням оцінки макро- та мікроекономічних факторів, що впливають та фінансову спроможність банку та акціонерів забезпечувати таку підтримку;

3) достатності та адекватності розроблених банком заходів, реалізація яких має забезпечити досягнення необхідного розміру регулятивного/основного капіталу, дотримання банком нормативів Н2 та Н3 на рівні, зазначеному в пункті 1 розділу I цього додатка.

3. Для цілей Правил судження банку – це задокументоване обґрунтоване рішення управлінського персоналу/колегіального органу, яке ґрунтується на:

1) комплексному та об'єктивному аналізі всієї інформації, що впливає на обґрунтованість, реалістичність та ефективність заходів, передбачених програмою капіталізації/реструктуризації банку;

2) власному досвіді банку, що ґрунтується на надійних, безперервних, повних та цілісних статистичних даних, термін накопичення яких становить щонайменше три останніх роки поспіль, що передують даті складання програми капіталізації/реструктуризації;

3) забезпеченні повної, своєчасної та об'єктивної оцінки та врахування всіх суттєвих факторів, що можуть мати вплив (особливо негативний) на дотримання банком необхідних рівнів нормативів достатності капіталу, визначених за результатами оцінки стійкості банку.

4. Банк під час складання програми капіталізації/реструктуризації має право враховувати впроваджені банком заходи та/або фактичні події, що відбулися після звітної дати до дати подання банком програми капіталізації/реструктуризації, зокрема:

1) здійснення реструктуризації кредитів, за якими вимагалось збільшення розміру кредитного ризику за результатами оцінки якості активів банку та прийнятності забезпечення за кредитними операціями, шляхом оформлення додаткового забезпечення за цими кредитами.

Умови реструктуризації кредитів не передбачають погашення заборгованості за діючими кредитами за рахунок видачі нових кредитів, надання кредитів без належного забезпечення, надання кредитів клієнтам із непрозорою структурою власності, клієнтам, фінансовий стан яких не підтверджує спроможності обслуговувати кредити за ринковими умовами та/або цільове використання кредитів викликає сумніви щодо їх повернення;

2) поліпшення фінансового результату за рахунок зменшення процентних витрат у разі спрямування залучених коштів на умовах субординованого боргу/капітального інструменту з умовами списання/конверсії та/або інших процентних зобов'язань на оплату простих акцій додаткової емісії;

3) інші заходи, які мали позитивний вплив на розмір регулятивного/основного капіталу банку.

5. Банк під час складання програми капіталізації/реструктуризації має врахувати ефект впливу змін, унесених до нормативно-правових актів Національного банку з питань регулювання діяльності банків, які наберуть чинності в період виконання банком програми капіталізації/реструктуризації.

6. Банк, акціонери якого мають намір та спроможні забезпечити капіталізацію банку в розмірі, необхідному для дотримання необхідних рівнів нормативів Н2 і Н3, у тому числі із залученням нових інвесторів, складає програму капіталізації/реструктуризації з урахуванням вимог розділу II цього додатка.

7. Юридичні та фізичні особи, які бажають придбати або збільшити істотну участь у банку, повинні відповідати вимогам, установленим нормативно-правовими актами Національного банку щодо набуття істотної участі в банку.

Акціонери – власники істотної участі банку/інвестори зобов'язані подати до Національного банку гарантійні листи щодо забезпечення капіталізації банку в розмірі, передбаченому програмою капіталізації/реструктуризації, оформлені за таким зразком:

“(зразок оформлення)”

Національний банк України,
вул. Інститутська, 9, м. Київ, 01601,
Україна

(найменування банку)

(адреса)

Гарантійний лист

1. Акціонер – власник істотної участі банку/інвестор _____ (офіційне найменування акціонера/інвестора – юридичної особи, для фізичної особи – прізвище, власне ім'я та по батькові) (далі – Акціонер) зобов'язується забезпечити капіталізацію _____ (найменування банку) (далі – банк) у розмірі, передбаченому Програмою капіталізації/реструктуризації банку для забезпечення дотримання необхідного рівня нормативів достатності капіталу, визначеного Національним банком України (далі – Національний банк) за результатами оцінки стійкості банку.

2. Акціонер підтверджує свої наміри забезпечити капіталізацію банку пропорційно власній частці в капіталі банку з метою дотримання розміру регулятивного капіталу, основного капіталу, значень нормативу достатності

(адекватності) регулятивного капіталу (Н2) і нормативу достатності основного капіталу (Н3) на необхідному рівні та в строки, установлені Національним банком та визначені в Програмі капіталізації/реструктуризації банку, яку затверджено рішенням ради банку від “__” _____ року (протокол № __), на загальну суму _____ млн грн до “__” _____ року.

3. Капіталізація банку проводитиметься:

1) шляхом збільшення статутного капіталу в розмірі _____ млн грн до “__” _____ року за рахунок власних грошових коштів Акціонера;

2) іншими шляхами (зазначаються суми за кожним із таких шляхів).

Акціонер запевняє, що капіталізація банку не здійснюватиметься за рахунок кредитних коштів, отриманих безпосередньо в банку або іншому банку прямо або опосередковано через пов'язаних із ним осіб. Акціонер здійснюватиме капіталізацію банку за рахунок власних коштів.

Акціонер також зобов'язується забезпечити подання до Національного банку необхідних документів, які відповідають вимогам Національного банку щодо погодження статуту банку та змін до нього, набуття та/або збільшення істотної участі в банку.

4. Акціонер зобов'язується ужити всіх залежних від нього заходів для забезпечення приведення діяльності банку у відповідність до вимог банківського законодавства та нормативно-правових актів Національного банку і забезпечить виконання запланованих заходів щодо зменшення заборгованості пов'язаних із банком осіб до запланованих банком розмірів та у відповідні строки.

Акціонер усвідомлює свою відповідальність за невиконання взятих на себе зобов'язань.

“__” _____ року

Для фізичних осіб:

Паспорт: серія (за наявності) _____

№ _____, виданий _____.

Адреса проживання: _____.

Реєстраційний номер облікової картки платника податків _____.

Для юридичних осіб:

(найменування)

Код за Єдиним державним реєстром підприємств та організацій України

Юридична адреса: _____.

Фактична адреса: _____.”.

8. Програма капіталізації/реструктуризації банку затверджується радою банку за результатами розгляду пропозицій правління банку.

II. Програма капіталізації/реструктуризації банку

9. Програма капіталізації/реструктуризації банку повинна містити план капіталізації/реструктуризації та документи, інформацію, що підтверджують можливість реалізації запланованих заходів.

План капіталізації/реструктуризації складається за такою формою:

Таблиця
(проценти, тисячі гривень)

№ з/п	Строк досягнення запланованого значення	Планові показники			
		значення нормативів достатності капіталу		розмір капіталу	
		Н2	Н3	регулятивний капітал (РК)	основний капітал (ОК)
1	2	3	4	5	6
1	Станом на 01 _____ року (за результатами першого етапу оцінки стійкості)				
2	Станом на 01 _____ року (з _____ урахуванням упроваджених заходів/фактичних подій)				
3	Станом на 01 _____ року				
...	...				
n-2	Станом на 01 _____ року				
n-1	Станом на _____ року (необхідний рівень нормативів достатності капіталу)				
n	Усього	X	X		

Складові збільшення/зменшення РК/ОК	Сума збільшення/зменшення		Заходи щодо збільшення/зменшення активів	Сума збільшення/зменшення активів
	РК	ОК		
7	8	9	10	11
X	X	X	X	X

10. Пояснення щодо заповнення форми плану капіталізації/реструктуризації:

1) план капіталізації/реструктуризації має містити джерела збільшення капіталу, визначені банком у програмі капіталізації/реструктуризації, та планові показники діяльності банку на період дії програми капіталізації/реструктуризації;

2) опис параметрів заповнення колонок форми:

колонка 2 – зазначаються дати в межах поточного року;

колонки 3 і 4 – для рядків 3 – n-2 зазначаються значення нормативу Н2/нормативу Н3, яких планується досягти станом на визначену дату;

колонка 5 – зазначається сума РК, розрахована за такою формулою:

$$РК = \frac{Н2 \cdot (Ар + Свп + ОР \cdot 10 - НКР)}{100\%},$$

де Ар, Свп, ОР, НКР використовуються в значеннях, визначених розпорядчим актом Національного банку з питань розрахунку економічних нормативів, станом на визначену дату;

Н2 – значення нормативу, якого планується досягти станом на визначену дату;

колонка 6 – зазначається сума ОК, розрахована за такою формулою:

$$ОК = \frac{Н3 \cdot (Ар + Свп + ОР \cdot 10 - НКР)}{100\%},$$

де Н3 – значення нормативу, якого планується досягти станом на визначену дату;

колонка 7 – зазначаються джерела збільшення РК/ОК та складові зменшення РК/ОК (у дужках зазначається відповідний балансовий рахунок);

колонки 8 і 9 – зазначається сума збільшення/зменшення РК/ОК, визначена як різниця між сумою РК/ОК на поточну та попередню дати;

колонка 10 – зазначаються заходи з реструктуризації щодо збільшення/зменшення активів банку;

колонка 11 – зазначається сума збільшення/зменшення активів банку в результаті реалізації заходів з реструктуризації активів банку;

3) опис параметрів заповнення рядків форми:

рядок 1 – зазначаються дані, визначені за результатами оцінки стійкості;

рядок 2 – зазначаються дані, визначені за результатами оцінки стійкості з урахуванням упроваджених банком заходів та/або фактичних подій, що відбулися після звітної дати до дати подання банком програми капіталізації/реструктуризації незалежно від їх впливу (позитивного або негативного) на значення нормативів достатності капіталу.

11. План капіталізації/реструктуризації банку повинен містити:

1) планові значення регулятивного капіталу, основного капіталу, нормативів Н2 та Н3, прогнозні розрахунки збільшення розміру регулятивного та основного капіталу, збільшення значення нормативів Н2 та Н3. Банк здійснює такі розрахунки на підставі результатів прогнозних показників діяльності (можливість збільшення капіталу за рахунок внутрішніх джерел, зокрема зменшення частки вкладень у цінні папери, інвестицій в асоційовані та дочірні компанії, вкладень в інші банки на умовах субординованого боргу/капітального інструменту з умовами списання/конверсії) та попередніх домовленостей з акціонерами/інвесторами/ кредитором (можливість збільшення капіталу за рахунок зовнішніх джерел);

2) інформацію про збільшення розміру регулятивного капіталу, основного капіталу, збільшення значень нормативів Н2 та Н3 за рахунок зовнішніх джерел: збільшення розміру статутного капіталу банку;

внесків за незареєстрованим статутним капіталом, зокрема за рахунок додаткових внесків акціонерів, залучення коштів інвесторів, у тому числі власників вкладів (депозитів) за їх згодою;

залучення коштів на умовах субординованого боргу/капітального інструменту з умовами списання/конверсії;

отримання прибутку від операцій з акціонерами, зокрема в результаті отримання безповоротної фінансової допомоги, прощення боргу за наданими кредитами, депозитами, кредиторською заборгованістю, субординованим боргом або вкладеннями в боргові цінні папери власної емісії банку;

продажу власних акцій, викуплених банком в акціонерів;

3) заходи, яких банк має вжити для забезпечення досягнення необхідних рівнів нормативів Н2 та Н3, визначених Національним банком за результатами оцінки стійкості, із зазначенням строків їх виконання та розрахунку економічного ефекту від упровадження кожного заходу;

4) упроваджені банком заходи та/або фактичні події, що відбулися після звітної дати, що враховані банком під час складання програми капіталізації/ реструктуризації, а також розрахунок економічного ефекту від упровадження кожного заходу/впливу кожної фактичної події;

5) заходи щодо проведення операційної та/або структурної реструктуризації з поліпшення якості активів банку та/або реструктуризації зобов'язань банку, що можуть передбачати:

погашення активів, за якими вимагалось збільшення розміру кредитного ризику за результатами перевірки якості активів під час оцінки стійкості банку;

здійснення реструктуризації кредитів, за якими вимагалось збільшення розміру кредитного ризику за результатами оцінки якості активів банку та прийнятності забезпечення за кредитними операціями, шляхом оформлення додаткового забезпечення за цими кредитами:

у вигляді майна – за умови належної його оцінки, здійсненої за ринковою (справедливою) вартістю незалежним суб'єктом оціночної діяльності, та належного юридичного оформлення;

у вигляді безумовного зобов'язання про погашення боргу, наданого безпосередньо на користь банку (договори поруки), що надані контролером або учасником групи юридичних осіб під спільним контролем, за таких умов:

підтвердження банку про наявність групи юридичних осіб під спільним контролем;

належного юридичного оформлення наданих безумовних зобов'язань;

підтвердження кредитоспроможності осіб, які надають безумовні зобов'язання про погашення боргу, їх фінансовими планами. Умови реструктуризації кредитів не передбачають погашення заборгованості за діючими кредитами за рахунок видачі нових кредитів, надання кредитів без належного забезпечення, надання кредитів клієнтам із непрозорою структурою власності, клієнтам, фінансовий стан яких не підтверджує спроможності обслуговувати кредити за ринковими умовами та/або цільове використання кредитів викликає сумніви щодо їх повернення;

поліпшення фінансового результату за рахунок зменшення процентних витрат у разі спрямування залучених коштів на умовах субординованого боргу/капітального інструменту з умовами списання/конверсії та/або інших процентних зобов'язань на оплату простих акцій додаткової емісії;

відчуження активів банку (з урахуванням потенційних втрат від такого відчуження) виходячи з ринкової вартості таких активів, продажу часток акцій дочірніх та асоційованих компаній, які не приносять прибутку або є малоприбутковими, цінних паперів, що не мають активного ринку, майна, яке перейшло у власність банку на підставі реалізації прав заставодержателя;

продаж основних засобів виходячи з ринкової вартості таких активів, ураховуючи ті, що не забезпечують технологічного здійснення банківських послуг;

списання безнадійних до повернення активів за рахунок створених резервів відповідно до законодавства України;

скорочення активних операцій з пов'язаними особами;

проведення операцій з пов'язаними особами виключно на ринкових умовах та з дотриманням відповідних лімітів кредитування, інвестування, переоформлення раніше укладених договорів із пов'язаними особами на ринкових умовах;

б) заходи щодо проведення операційної та/або структурної реструктуризації мають відповідати таким мінімальним критеріям:

операції з продажу/відчуження активів банку (з урахуванням потенційних втрат від продажу/відчуження) здійснюються за справедливою (ринковою) вартістю таких активів;

відчуження активів материнській компанії ґрунтується на історії успішно реалізованих подібних угод. Материнська компанія або пов'язані з банком особи підтримують обсяг наданих банку кредитних та/або депозитних коштів, розміщених у банку в сумі, що дорівнює або перевищує суму капіталу, який, як очікується, має бути збережений у межах запропонованого продажу/відчуження або передавання активів. Власники цих вимог до банку взяли зобов'язання здійснити конвертацію таких коштів у капітал банку, якщо продаж/відчуження або передавання активів не будуть реалізовані;

втрати банку від зниження операційних витрат передбачаються в прогнозованому звіті про фінансові результати банку протягом першого року реалізації плану реструктуризації;

7) заходи з удосконалення системи управління банку, фінансово-економічної політики, управління персоналом, що можуть передбачати:

скорочення адміністративних витрат, ураховуючи витрати на утримання персоналу;

згортання спонсорських та благодійних програм, витрат на рекламу та маркетинг;

скорочення персоналу банку;

зміну управлінської та внутрішньої організаційної структури банку;

скорочення кількості відокремлених підрозділів банку;

відмову від нерентабельних напрямів бізнесу або продаж бізнесу;
зміну структури банківських послуг;
припинення нарахування та виплати дивідендів учасникам банку, бонусів його керівництву;

запровадження мораторію та/або обмеження щодо інвестування коштів в інші компанії, цінні папери, які не мають активного ринку, відкриття нових відділень, за винятком випадків, якщо банк обґрунтує, що такі заходи приведуть до підвищення ефективності і прибутковості його діяльності.

Відповідно до Інструкції № 368 банк за згодою інвестора та після отримання відповідного дозволу Національного банку може достроково погасити субординований борг/капітальний інструмент з умовами списання/конверсії з метою спрямування інвестором коштів на збільшення статутного капіталу.

Банк у разі отримання під час здійснення додаткової емісії акцій повідомлення про те, що деякі інвестори відкликали свої рішення про купівлю акцій, зобов'язаний негайно повідомити про це Національний банк і внести зміни до програми капіталізації/реструктуризації.

12. Документи, що додаються банками до плану капіталізації/реструктуризації:

1) протоколи засідання загальних зборів акціонерів, правління, ради банку;

2) планові показники діяльності банку на період дії програми капіталізації/реструктуризації на кожну звітну місячну дату протягом звітного року, а саме:
регулятивного/основного капіталу;
мінімального розміру регулятивного капіталу (Н1);
нормативу Н2;
нормативу Н3;
прогнозні баланси та звіти про прибутки і збитки;

3) банк, який передбачає емісію та продаж додаткових акцій, отримання прибутку від операцій з акціонерами, додає до програми капіталізації/реструктуризації гарантійні листи від акціонерів/інвесторів щодо збільшення статутного капіталу банку та/або надання фінансової допомоги, прощення боргу, які мають містити запевнення, що акціонери/учасники банку забезпечать капіталізацію банку до передбаченого програмою капіталізації/реструктуризації необхідного рівня нормативів Н2 та Н3, визначених Національним банком за результатами оцінки стійкості банку, на суму запланованого, але не отриманого прибутку в строки, установлені Національним банком та визначені в програмі капіталізації/реструктуризації;

4) банк, який планує збільшити регулятивний капітал шляхом залучення коштів на умовах субординованого боргу/капітального інструменту з умовами списання/конверсії, додає до програми капіталізації/ реструктуризації такі документи:

що містять інформацію про інвестора, суму та строк залучення коштів;

що характеризують стан джерела походження коштів інвестора та підтверджують можливість виконання ним своїх зобов'язань перед банком щодо розміщення коштів на умовах субординованого боргу/капітального інструменту з умовами списання/конверсії;

5) банк, акціонери якого мають намір продати банк новим інвесторам, додає до програми капіталізації/реструктуризації такі документи:

рішення загальних зборів учасників щодо продажу банку інвесторам (або рішення ради банку про скликання цих зборів, якщо загальні збори учасників ще не проводилися);

інформацію про нових інвесторів банку разом із документами, що характеризують їх фінансовий стан та підтверджують можливість виконання ними своїх зобов'язань перед банком. Новий інвестор, який у результаті купівлі банку набуває статусу власника істотної участі в банку, має відповідати вимогам, установленим Положенням про ліцензування банків, затвердженим постановою Правління Національного банку від 22 грудня 2018 року № 149 року (зі змінами).

Банк також надає графік подання до Національного банку підтвердних документів, якщо їх немає на дату подання програми капіталізації/реструктуризації.

Національний банк має право проводити зустрічі з потенційними інвесторами для обговорення питань, пов'язаних з унесенням коштів до капіталу банку;

б) банк у разі неможливості виконання заходів у встановлені строки подає до Національного банку документи, що містять інформацію та підтверджують його можливість скористатися додатковими джерелами збільшення регулятивного/основного капіталу банку;

7) обґрунтування, розрахунки, документи, що підтверджують можливість виконання кожного із запланованих заходів з капіталізації чи реструктуризації та строки їх фактичного виконання.

III. Критерії оцінки прийнятності програми капіталізації/реструктуризації банку

13. Програма капіталізації/реструктуризації банку забезпечує дотримання банком у встановлені в пункті 35 розділу IV Правил строки значень

регулятивного капіталу, основного капіталу, необхідних рівнів нормативів Н2 та Н3 у строк, визначений Національним банком.

14. Наявність обґрунтованих розрахунків економічного ефекту від упровадження заходів/впливу фактичних подій, що відбулися після звітної дати до дати подання банком програми капіталізації/реструктуризації, та інших заходів, передбачених програмою капіталізації/реструктуризації банку.

15. Наявність обґрунтованих розрахунків економічного ефекту від упровадження кожного із заходів, передбачених програмою капіталізації/реструктуризації.

16. Документальне підтвердження можливості реалізації запланованих заходів, зокрема:

1) задокументоване судження банку, що підтверджує дотримання банком установлених у пункті 2 розділу I цього додатка принципів складання програми капіталізації/реструктуризації;

2) підтвердження учасниками/інвесторами банку наявності коштів для капіталізації банку, у тому числі для надання фінансової допомоги;

3) надання учасниками/інвесторами банку запевнень, що капіталізація банку не здійснюється за рахунок кредитних коштів, отриманих у цьому або іншому банку прямо або опосередковано через його пов'язаних осіб;

4) наявність додаткових джерел збільшення регулятивного/основного капіталу банку;

5) підтвердження намірів потенційних покупців активів банку з урахуванням ринкових цін на такі активи. Перелік майна, що планується до продажу, підтвердження, що немає обтяжень на це майно;

6) наявність актуальної оцінки майна (у разі продажу майна банку, що перейшло в його власність на підставі реалізації прав заставодержателя);

7) підтвердження дій/намірів банку щодо реструктуризації зобов'язань банку перед іншими кредиторами;

8) наявність обґрунтувань щодо скорочення витрат на утримання персоналу, адміністративних витрат, основних засобів, доцільності упровадження нових продуктів;

9) якість управління кредитним ризиком у банку з урахуванням результатів оцінки стійкості задовільна. Якщо така оцінка незадовільна, то оцінка плану капіталізації/реструктуризації банку потребує поглибленішого аналізу.

17. Національний банк розглядає заходи, передбачені програмою капіталізації/реструктуризації банку, та визначає їх прийнятність/неприйнятність, а також здійснює верифікацію запроваджених банком заходів/фактичних подій, що відбулися після звітної дати до дати подання банком програми капіталізації/реструктуризації.

IV. Контроль за виконанням банком програми капіталізації/реструктуризації

18. Банк забезпечує виконання погодженої Національним банком програми капіталізації/реструктуризації та подає до Національного банку детальні звіти про її виконання станом на перше число кожного місяця протягом строку виконання програми до 20 числа місяця, наступного за звітним, та станом на 01 січня року, наступного за поточним, – до 29 січня.

19. Національний банк забезпечує контроль та моніторинг за виконанням банком заходів, передбачених програмою капіталізації/реструктуризації шляхом:

1) аналізу звіту банку про виконання програми капіталізації/реструктуризації, інформації та документів, які підтверджують виконання запланованих заходів;

2) аналізу активних операцій, які здійснені банком після дати оцінки якості активів банку, їх класифікації та розміру кредитного ризику за ними;

3) аналізу статистичної звітності банку, що встановлена нормативно-правовими актами Національного банку з питань організації статистичної звітності, що подається до Національного банку;

4) проведення інспекційних перевірок, у тому числі позапланових.

20. Національний банк визначає активні операції, що підлягають аналізу/перевірці, з урахуванням розміру та характеру здійснюваних банком операцій.

21. Національний банк під час аналізу звіту банку про виконання програми капіталізації/реструктуризації має право враховувати вжиті банком заходи, які не були передбачені в програмі капіталізації/реструктуризації, якщо вони за результатами їх верифікації будуть визнані Національним банком прийнятними та достатніми.